

Monumentnummer*: 523139

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 22 april 2002
Kadaster deel/nr 82860/2

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Culemborg	Culemborg	Gelderland

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Culemborg	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Culemborg	I			4582

Omschrijving**

Inleiding

Het HERENHUIS met STOEP en STOEPPALEN, oorspronkelijk bekend als Villa Maria Regina, is gebouwd rond 1865 in opdracht van de arts Fangman. In 1895 werd het pand gekocht door de Culemborgse sigarenfabrikant C.W. Dresselhuys. Het herenhuis heeft een aan het neoclassicisme ontleende gevelopbouw, terwijl de ornamentatie in Neo-Lodewijk XVI-stijl is uitgevoerd. Opvallend is de gevelindeling, waarbij de eerste bouwlaag van gepleisterd rusticawerk is voorzien en als plint moet worden opgevat voor de tweede bouwlaag, die fungeert als bel-etage. Deze indeling wordt in het interieur benadrukt door de monumentale marmeren pronktrap die vrijwel meteen achter de voordeur begint. Het gebouw is aan de achterzijde voorzien van een moderne aanbouw en trappenhuis.

Het HERENHUIS domineert door zijn afmetingen en centrale ligging de aaneengesloten zuidwestelijke gevelwand van de Varkensmarkt. Voor het huis ligt een stoep met zes stoeppalen, die onderling worden verbonden door ijzeren staven. Rechts van het gebouw bevindt zich een smal steegje.

Omschrijving

Het HERENHUIS heeft een rechthoekig grondplan, drie bouwlagen en een zolderverdieping onder een omlopend schilddak, dat is samengesteld uit twee haaks op de voorgevel staande schilddaken en een evenwijdig aan de voorgevel lopend schilddak aan de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister
** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument
Datum van downloaden 26 april 2024

voorzijde. De schilddaken zijn gedekt met gesmoorde Hollandse pannen en later voorzien van enkele moderne tuimelramen. De kepers zijn met zink bedekt.

Het herenhuis is opgetrokken uit rode baksteen en heeft een hardstenen plint, die bij de voorgevel wordt afgesloten met een profiellijst.

De symmetrisch ingedeelde VOORGEVEL telt vijf vensterassen, waarvan de middelste extra nadruk krijgt door middel van een risaliet met balkon en het segmentvormige fronton boven de kroonlijst.

De eerste bouwlaag is geheel gepleisterd en voorzien van horizontale groeven ter nabootsing van rusticawerk, dat in de tweede en de derde bouwlaag enkel op de hoeken wordt voortgezet in de vorm verticale lijsten van gepleisterde blokken. In het midden bevindt zich een brede enigszins gedrukte getoogde paneeldeur tussen twee gepleisterde banden met verdiepte velden. Tegen de banden zijn de balkonconsole bevestigd. Aan weerszijden van de deur bevinden zich twee getoogde vensters met T-schuiframen. Deur en vensters worden afgesloten door in het pleisterwerk aangebrachte hanekammen. De sokkelzone wordt afgesloten door een gepleisterde waterlijst, waarin de lekdorpels van de vensters van de bel-etage zijn opgenomen. De bel-etage heeft in het midden een balkon op geornamenteerde consoles met een balkonbalustrade, bestaande uit houten hoekposten en handlijsten en rijk geornamenteerde gietijzeren hekwerken. Het balkon is toegankelijk via een dubbele deur met bovenlicht, voorzien van afgeronde hoeken, in een geornamenteerde gepleisterde omlijsting met een kuif, velden en een hoofdgestel, dat is voorzien van een kroonlijst op consoles. Het balkon wordt aan weerszijden geflankeerd door twee vensters met afgeronde hoeken, geprofileerde gepleisterde omlijstingen met kuiven en T-schuiframen. De bel-etage wordt afgesloten door een gepleisterde waterlijst. De vijf vensters van de derde bouwlaag zijn nagenoeg op dezelfde wijze vormgegeven als die van de bel-etage. De vensters zijn echter minder hoog en hebben lekdorpels op kleine consoles.

De voorgevel wordt afgesloten door een gekornist hoofdgestel, dat bestaat uit een architraaflijst, een fries met spiegels en consoles, een tandlijst en een geprofileerde kroonlijst. Boven de risaliet bevindt zich een segmentvormig fronton met een liggend ovalen raam. Het fronton wordt afgesloten met een tandlijst en een geprofileerde kroonlijst, die wordt bekroond door een bladornament met een vergulde bol.

De RECHTER ZIJGEVEL heeft in de eerste bouwlaag twee getoogde deuropeningen en twee getoogde vensters en in de tweede en derde bouwlaag een later ingezaagd venster. de zijgevel wordt afgesloten door een geprofileerde bakgoot op klosjes.

De LINKER ZIJGEVEL wordt deels aan het oog onttrokken door het linker buurpand. De zijgevel heeft enkele getoogde vensters met T-schuiframen en wordt afgesloten door een houten lijst.

De ACHTERGEVEL heeft in het midden een recent gebouwd trappenhuis, dat de gehele gevelhoogte beslaat. Links hiervan bevindt zich voor de eerste twee bouwlagen een moderne aanbouw. Rechts van het trappenhuis bevindt zich een dubbele tuindeur met bovenlicht en een venster met T-schuifraam. De bovenste helft van de gevel is wit gepleisterd en voorzien van een blokverdeling. Aan weerszijden van het trappenhuis bevinden zich twee licht getoogde vensters met gepleisterde sluitstenen en T-schuiframen. De gevel wordt afgesloten met een houten daklijst.

De indeling van het INTERIEUR is bewaard gebleven. Tevens is er nog een aantal oorspronkelijke interieurelementen aanwezig. De gang, waarin de marmeren pronktrap is opgenomen, verdeelt het pand in een linker en rechter gedeelte. De hal, de trap en de gang

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegevens voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

liggen in elkaars verlengde en hebben marmeren vloeren en plinten en stucwerkpanelen op de wanden en rijk geornamenteerde stucplafonds met segmentbogen op consoles. De deuren die op de gang uitkomen, paneeldeuren in geprofileerde omlijsting, hebben rondboogvormige gestucte deurstukken met voorstellingen van fruit- en bloemenmanden met vogels. De kamers op de bel-etage hebben rijk geornamenteerde stucplafonds. De voorkamers hebben paneellambrizingen, vensterbanken en vouwblinden, de linker achterkamer heeft een marmeren schoorsteenmantel. De gang op de bel-etage ontsluit tevens een trappenhuis naar de tweede bouwlaag en de zolder. Dit trappenhuis, dat zich links van de gang bevindt, heeft een bordestrap met twee armen, een geornamenteerde houten trappaal en een leuning van gietijzeren spijlen met een houten handlijst. De tweede bouwlaag is gemoderniseerd. De zolder heeft nog de oorspronkelijke Philibertspanten. Voor het huis ligt een stoep belegd met hardstenen en marmeren tegels en een hardstenen rand, waarop zes taps toelopende, achthoekige hardstenen stoeppalen zijn geplaatst, die onderling worden verbonden door ijzeren staven. De ijzeren staven zijn bovenop de stoeppalen getand.

Waardering

HERENHUIS met STOEP en STOEPPALEN uit 1865.

- Van architectuurhistorische waarde als een goed voorbeeld in ex- en interieur van een groot herenhuis met een aan het neoclassicisme ontleende gevelopbouw en een ornamentatie in Neo-Lodewijk XVI-stijl.
- Van stedenbouwkundige waarde vanwege de centrale ligging in de aaneengesloten zuidwestelijke gevelwand van de Varkensmarkt.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument